

БАТЬКІВЩИНА

РІК ВИД. П.

Ріміні

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
неділя, 8. XII. 1946

Італія

ЧИСЛО 47(61)

О.С.

ПРОСВІТА МАТИ УКР. ВІДРОДЖЕННЯ

Перегортаючи листки історії українського народу, його державницького й культурного росту, находимо на них чимало різних дат. Одні з них сягають давньої давнини, інші - пізніші, то знову такі, що наближуються майже до сучасності. Всі вони зв'язані з історичними подіями, або історичними постатями, та скривають у собі зміст відносної доби, її збірні зусилля, або намагання поодиноких осіб двигати народ на великі діла, на славі подвиги. Ці дати, часом, є початком або кінцем певних розділів історії, нерідко ж - початком або кінцем цілої епохи.

Ці події, в часи нашої національної незалежності, нашої державної самостійності, це вияв здорових, творчих сил, це діяльність провідних чинників народу, це стихійні відрухи народних мас у напрямі закріплення й забезпечення країни перед зовнішніми загрозами та скріплення її внутрі. З часу ж утрати нашої державності, всі ці намагання й надбання, що йшли назустріч потребам і добру народу, стали тим чинником, який старався забезпечити за народом усі його дотогочасні здобутки. Він давав народові повну запоруку життєздатності, давав надію й силу до успішної боротьби за існування, за перемогу, за волю. Ось чому на сторінках нашого національного календаря виділяють дати цих подій! Ось чому ми відмічаємо їх у відповідний час на святкових сходах, звеличуємо їх окремими святкуваннями, доповідями, пишемо про них у наших часописах, присвячуємо їм окремі видання та книжки, накінець, будемо тривати пам'ятники. Ці пам'ятники мають бути доказом нашого пієтизму до наших славіних мужів, виявом нашої пам'яті про ці славіні події.

До ряду таких історичних подій належить покладення основ під Товариство "Просвіта". Його звеличуємо сьогодні, присвячуючи їй ці рядки. В національному календарі ця подія відзначена під датою 8. грудня 1868. року. Це одна з тих дат, які український народ уважає своїм усенародним, національним святом.

Чому дата заснування Товариства "Просвіта" стала в нас історичною датою?

"Просвіта" це найстарша українська установа, найстарше українське товариство в новітній історії українського народу. Перед нею існували в нас тільки церковні братства, що беруть свій початок з другої половини 16-го століття. Завдання згаданих церковних братств відповідали в великій мірі завданням, які лягли в основу діяльності "Просвіти". Братства сповняли свою історичну місію, виконали роль оборонців української Церкви, що була носієм освіти та культури, організатором опіки й допомоги потребуючим. Після трьох століть їхнього існування вони не відповідали вже більш вимогам часу та потребам народу. Їх діяльність перебрала на себе Товариство "Просвіта", яке у змінених обставинах поволо працю в народі й для народу, яке взялося вивести його на шлях освіти, організованості, на шлях національно- і політично-освідомленої збірності, на шлях, що мав завести народ крізь нову дійсність до найвищої мети - власної держави. Покладені на "Просвіту" завдання, покладені самим народом і його найшукучішими потребами, це й є ті причини, що 78 років тому 8. грудня 1868. року у Львові постола "Просвіта", як єдине й перше у своєму роді українське товариство.

Основною ціллю Т-ва "Просвіта" було підносити та ширити освіту серед українського народу, виховувати серед широких мас національні та громадські чесноти, викликати в них бажання й гін до організованого, об'єднаного життя, освідомлювати про його доцільність і необхідність, учини керувати ним. "Просвіта" поклала перед себе мету вказувати народові його потреби, вказувати дорогу до їх задоволення, давати почин для основи нових окремих організацій, до їх завданням було поширювати й підносити всі інші галузі народнього життя. Всі ці задуми та плани основоположників Т-ва "Просвіта" та здійснення їх були необхідні для того, щоб підготувати народ до його великих чинів, до боротьби за свою власну державу.

"Просвіта" не завела покладених на неї надій і сподівань. Упродовж десятиків років вона встоювалась як сильний бастион українства й не заломилась під ударами. Те, що перед 1939. роком на Зах.-Укр. Землях існувала могутня україн-

ська кооперативна, з тисячами різного роду сільських і міських кооператив / харчевих, збутових, виробничих, кредитових, забезпечувальних /, що розвивалася нова українська приватна торгівля, зо здоровим ядром - українським купецтвом, що відроджувався й піс третій стан українського народу, - все те заслуга тільки Т-ва "Просвіта".

Вона дала початок сильній становій організації "Сільський Господар", що прямувала до повноцінної уряду нашої багатой землі, а тим самим до віднесення життєвого рівня бідшості народу.

Окрему роль в житті нашої збірності відіграли Т-во "Відродження" й "гуртки тверезості", що виконали велике діло пропагування тверезості, боротьбу з алкозависимими - коршмарами; це товариство взяло свій початок в великій часті від тов. "Просвіта".

Йі ж молоді члени заходились і біля плекамия здоров'я й тіловиховання, а це дало підставу для створення цілого ряду спортивних гуртків, "Січей", "Лугів", "Соколів", клубів і спортивних товариств.

Із того ж самого джерела прийшли до нас і такі установи, як "Дністер" і "Карпатія", що взяли на себе обов'язок нести поміч у випадках стихійного нещастя чи особистої матеріальної втрати.

Тисячі українських шкіл різних гадів, що їх основило й вело Українське Педагогічне Товариство "Рідна Школа", повстали теж на ґрунті, який уперед підготувала у народі "Просвіта". Безліч товариств, що повстали в нас із метою служити народові, зв'язана в більшій чи меншій мірі з "Просвітою", яка або їх сама організувала, або давала поштовх для їх оснування. Це й є причиною, що Товариство "Просвіта" зветь матір'ю українських товариств, матір'ю українського національного відродження.

Завершенням усіх осягів, що їх здобув український народ, вихований у завах "Просвіти" й інших, незорганізованих, товариствах, є повстання української Соборної Держави в рр. 1918-1921, а після її упадку - безперервна боротьба за її віднову.

Всі ці успіхи й досягнення Товариства "Просвіта" не могли бути байдужими нашим "опікунам", тим чи іншим займацям, що їх єдиним і безустанним намаганням було зробити з нашого народу жертву їхньої загарбницької неамериканськості, а з його віковичних культурних надбань черпати сили для їхньої культури, як черпають життєдайні соки зо здорового організму галапасів. Вороги робили все можливе, щоб звести внищєць працю "Просвіти", не дозволяти закладати нові клітини розвиваючої існуючої діяльності під царським режимом, і під большевицьким, які особливо заїло нищили просвітянський рух. З неменшою ненавистю відносилась до "Просвіти" й колишня Польща, а війни й німці в час останньої окупації.

Український народ оцінив як слід заслуги Т-ва "Просвіта" й усе відносився до нього з повним довіром. Скрізь, де було це тільки можливе, основили нові читальні, або відновлював зліквідовані. Ідучи на еміграцію, в чужину, сини українського народу основили "Просвіту" й на нових місцях свого побуту, як одну з перших і підставових форм свого громадського життя, на яких шойно згодом вистали нові установи, організації та товариства.

Довголітня діяльність і досягнення Т-ва "Просвіта" наповнює нас гордістю й велить нам це тісніше зв'язатися з нею, ставши у ряди її членів. Ми всі є духовними дітьми "Просвіти", й не знайдеться, мабуть, між нами ніхто, що не знав би про неї та про її заслуги для нашого народу, коли вже не був її членом або не жив і не працював у полі її діяльності.

"Просвіта" - це один із найсильніших рушійних сил українського народу. Вона викликала в масах національну свідомість, а з нею і бажання до волі, бажання боротьби за здійснення мети. Народ пішов зв голосом, що кликав до чину. Боротьба з наїздниками почалася, ведеться ще й досі, й так довго буде вестися, доки не повстане Вільна Соборна Українська Держава. В ній, у Вільній Україні, займе своє почесне місце й продовжуватиме свою відповідальну працю й Товариство "Просвіта", мати українських товариств, мати українського національного відродження.

В.Д. ЧУДОВІ ПАРОСТКИ

Як ми довідалися з листів, на терені Австрії веде свою діяльність молодий театр-студія під керівництвом Й.Гірняка. Одночасно надійшли вістки, що в репертуарі цього ансамблю найбільшим успіхом користується фільм-водевіль з емігрантсько-українського життя "Блакитна авантюра".

Головний герой цього фільму - водевіля, молодий студент Роман Птах, попадає в ситуацію Хлестакова, одної з провідних дієвих осіб комедії М.Гоголя, "Ревізор". Як відомо, в цьому творі місцеві урядовці невеличкого провінційного міста чекають ревізора, що має прийти "інкогніто". Через місцевих пльоткарів, молодого чиновника з Петербургу, Івана Хлестакова, приймають за очікуваного ревізора і влаштовують йому бучне прийняття. Хлестаков, набравшись доволі грошей з чиновства, відіждить геть, а приїзд справжнього ревізора вінчас несподіваний фінал комедії та ставить в прикре положення всіх, що впади жертвою омані.

Сьогочасний новий Хлестаков, студент Роман Птах, через помилку зо сторони Українського Комітету в Інсбруці, становиться американцем, грає ролю делегата з Америки в справах української еміграції. Куди б він не приїхав до табору, його бучно зустрічають, не хлібом і сіллю, як ведеться за старими українськими звичаями, а квітами, промовами й... "репрезентаційними" хорами, що надто розрослися кількісно по українських таборах еміграції. Студент Роман Птах, чи новий Хлестаков, удає з себе "вождя народу" й обіцяє українським емігрантам землю в... Гонолюлю, де "кожен українець буде мати свою партію і де ніхто не буде працювати". Далі, блискавкою розгортається дальший шлях "нового Хлестакова". Він закохується в австрійську баронесу й хоче придати австрійське громадянство /згадаймо імена 20 наших студентів, що бажали литуватися з американськими дівчатами - В.Д./ Заручини його з баронесою від-

буваються на мешканні "в сесильного магната, пана Паскаревича". Сам герой, Роман Птах, точнісінько як Хлестаков, людина незвичайно амбітна й легкодушна. Хвалюко без міри й "інтересант" великого розміру.

Сцени мінються, як фільмові кадри. Від сцени в Українському комітеті в Інсбруці для переходить до Яндеку, де відбувається бал-прийняття головного героя, далі романтична зустріч у парку, заручини у згаданого пана Паскаревича, картярні клуби й т.ін.

Сформлення простедекорацій немає жадних, сцена поділена на дві частини, і доки підготовляються одна частина, грають на другій, а далі навпаки. Решта доповнюється світлом та музикою. Ролю Романа Птаха грає молодий актор Залеский, відомий ще львівському громадянству з вистави "Ревізор".

Незвичайно жваве схвалення "блакитної авантюри" нашими глядачами говорить тільки про правильний шлях молодого театру-студії. Деякі інші театральні групи припинили своє існування після вистав молодого колективу. Це зайвий раз говорить, що потреба створення театру української сатири актуальна зараз, як ніколи. Успіхи театру-студії ще раз підкреслюють, що можемо досягнути, коли тільки будемо шукати творчих шляхів, а не торувати давні стежки, колись великих, а тепер консервативних, майстрів. Творчі шукання це ознака молодого духу. Прикладом цього може бути керівник театру-студії Й.Гірняк, що, не дивлячись на свої 50-ть років, не має в своєму "я" жадної сивої волосини. Прикладом цього можуть бути його старші помічники: О.Добровольська, А.Кривецький, Ф.Позняків та інші. Шлях цього, це група творчих людей, що поставили свою містечку свідомість понад свої особисті інтереси.

Побажаємо їм дальших успіхів у освідомленні нашого громадянства. Наша духовна сила - в нас самих!

А.
ШАЛФІЙ

В ПОЛІМ'ЯНІ РОКІ

Над річкою Бугай, що охоплювала неправильний півколом острів Токман, розтягнулося село Ч.Велике й багате село голодувало. Рідко хто пройде його порожніми вулицями. Люди сиділи по хатах, і їли все, що можна зістати: траву, січку, сиру шкіру, собак, черевки, шурів, перекотиполе. Бродили по плавнях, викопуючи коріння рогози, здираючи лико. Тільки іноді протягнуть шляхом на драбніні трупа померлого. Ніхто його не відспівує, ніхто навіть не плаче. Трупа звалюють на цвинтарі, не закопуючи. Не було сили. А вночі його не ставало; чи хто з голодних забирив, чи зідали собаки. Було й те і друге.

По вулицях щоденно проїздить звичайний селянський візок, запряжений слугою дитячого будинку. Він везе на цвинтар трупи дітей, що померли з голоду. Свою роботу він виконує совісно. Зате він дістає продукти, які надсилає для дітей АР-а /американська допомогова організація/. А вночі, або під вечір, з двору у двір переходять "продотряди" з довгими гаками в руках. "Викачають" хліб. Ламають стільці, печі, добувають стіни, риють підлогу - шукують хліба. Навіть горнятко зерна забирають. "Страна потребує хліба".

В місцевому народньому домі, що його збудували ще за царя, вечорами блимає світло. Чути тиху, приглушену розмову. Це зібрались голодні просвітяни на пробу. Голодні, худі, немічні, але сильні духом, просвітяни вели свою працю. Вони не заломлювались. У більшості це юнаки, молодь, що вчилась по різних школах, а тепер сиділа в батьків, бо революція зруйнувала освіту, позачиняла школи. Школи революції не потрібні. Їй потрібний хліб.

Про те, як і коли повстала в селі "Просвіта", важко сказати. Вона, як видно, започаткована ще за царських часів, під покривалом сільського кооперативного товариства. Кредитове селянське кооперативне товариство, закладає за ініціативи священника, о.Михайла, та інспектора прогімназії М. Пізня, придбало для себе народній дім із залом для глядачів та сценою. Засновано драматичний аматорський гурток та церковний хор. Учні гімназії видавали свій часопис, писаний українською мовою, "Ляницька зірка".

Згадані два культурно-освітні діячі збирали молодь, навчали її української мови та читали їй "Кобзаря". Кооперативне товариство було фактично національним об'єднанням свідомих українців. За часів революції воно виростало й перемінилось у "Просвіту". Коли школи мусіли припинити свою працю, життя села пішло іншими шляхами. Драматичний гурток перетворився в "Ляницьку Спілку Української Молоді", яка існувала при "Просвіті". Члени Ляницької Спілки були і членами "Просвіти". Революція принесла з собою бурхливе життя. "Просвіта" розгорнула свою працю, організувала ще три свої філії, бо село було дуже велике. Працювали драматичні й хоральні гуртки, створено прекрасну бібліотеку. Крім цього "Просвіта" взялася організувати в селі політехніку. Для цього були всі можливості. На манганових копальнях стояли порожніми гарні будинки, що їх залишила адміністрація копалень, яка на початку революції подалась закордон, у Німеччину. Навколо будинків ріс чудовий великий сад, що впрявся у великий став, обсаджений високими яворами. З Дніпропетровського перевезено устаткування, варстати, книжки. Все це було справою "Просвіти", а особливо головних її діячів.

Майнуло 1917 - 1920 роки. "Ляницька Спілка" та "Просвіта", залежно від обставин, або заховувались у підпіллі.

або виривали та продовжували свою працю офіційно. Не дивлячись на червоний чи білий терор, праця не припинялась. Село згуртувалося навколо "Просвіти". Багато її членів служило вже в армії Симона Петлюри. Частина вже впаля від кулі ЧК. Але просвітяни горіли бажаннями волі. Авіли повстань, боротьби за незалежність України перекочувались і кризі село Ч. І тут знову просвітяни зголодувались у перші дні. Селяни, озброєні мисливськими рушницями, вилами, косами, а частинно і крисами, ставили впертий спротив большевицьким загонам. Повстання охопило весь район. День і ніч большевицькі папирники обстрілювали села. Вони не жадували нічого - ні людей, ні дітей, ні хат. Інтернаціональні частини, що складались із китайців і полонених чехів, по-тваринному знущались над повстанцями, що попадали у руки: стріляли, здирали шкіру, вшарили за руки, а до стовпів прибивали синьо-жовті прапори з написами - "Так буде вся Україна".

Повстання здушено. Повстанці заховалися в хатах плавень. Залишив терор ЧК. Отця Михайла й директора Півня арештували й розстріляли, а з ними ввесь актив "Просвіти". Ті, що залишились живими, мусіли втікати з села. Терор переходив на систематичну, повільну методию нищення українського народу.

Наступив 1921 рік. Щоб показати свою "демократію" большевики відновили кооперативи та деякі культурно-освітні організації. Цим вони хотіли витягнути з підпілля "контрреволюцію", щоб знішити її. В село наїхали партійці, заложили комуністичний осередок, до которого ввійшли "комнезачевики", або, як їх у селі призирило прозивали, - комнезачевики. Тим членам "Просвіти", які залишились у селі, наказали відновити культурно-освітню працю, переславши їй комуністичною агітацією та пропагандою. За саботування загрожено розстрілом. П'яси відомих українських драматургів, як Кропивницького, Тобілевича й інших, виставляти не забороняли, але перед кожною виставою агітатор давав своє, комуністичне пояснення. Та це не помагало. Селяни дивились із захопленням, а народній дім був не то що переповнений, але й обшарпаний знадвору тим, хто не міг достатись у залу. Драматичний гурток скоронив неофіційну назву "Ляницька Спілка". Просвітяни не припиняли своєї праці й боротьби за незалежність України, пристосовуючись до напівлегального існування. Поступово нав'язувались підпільні зв'язки.

Не дали себе приспати українці, але й не спали комуністи. Розпочалася боротьба двох ідеологій. Одна - національна, українська, яка не мала інших засобів боротьби, як ідею та справедливість друга - комуністична, це невикристалізована, фальшива, але з безмежною владою та терором. Щоби приборкати побуджене село й розпочати підготовку до збройна, всю молодь притягали до обов'язкового "всевобучу" /загальне військово навчання/, а звідси й до комсомолу. Але тут виявив себе вплив "Просвіти" на українську молодь. Вона до комсомолу не пішла. Коли до села дійшла чутка про розстріл духових провідників, то це настільки обурило всю молодь, що, протестуючи проти цього, вона не з'явилася на чергове навчання військової техніки. Драматичний гурток припинив свою діяльність. ЧК арештувала знову 6-ох в'язнів, у тому числі 4-ох членів "Ляницької Спілки". Назад вони вже не повернулись.

В селі шалів москаль Крючков. Це був диктатор життя і смерті села. Чо-два тижні він відсилав до облас-

ХВАЛИМ ГОСПОДА

МІСЯЧНИЙ ДОДАТОК ТИЖНЕВИКА «БАТЬКІВЩИНА»

рік I.

ГРУДЕНЬ 1946

49

МІКМАТ

СВ. СВЦМ. ИОСАФАТ

знаємо, що в нашій християнській католицькій церкві було багато святих Угодників Божих, до їх св. Церкви до сьогодні врочисто почитає.

Та вже від найдавніших часів існування нашої Церкви був між поодинокими народами такий звичай, що одного святого більше почитали й люблять як другого. Таким чином виринули в різних державах своєрідні святи покровителі, як в Чехії св. Вацлав, у Мадяриях св. Стефан, у Польщі св. Ладислава і т.п.

Кожний народ, кожна держава має своїх святих, які в неї в особливій спосіб заступаються перед Богом і вимагають потрібні ласки для даного народу.

А ми, українці, чи маємо також своїх рідних святих і покровителів? О, маємо, маємо, і то дуже великих і величезних святих, що вийшли з нас, з наших предків, знаєте куди, вийшли з нашої крові й кости.

Але, натая, у нашому народі спостерігається сумне явище: не тільки не знаємо, а коли щось знаємо, то дуже мало, часом навіть в неправдивому, поганому наслідуванні, про тих наших рідних Божих Угодників, які тільки напружувалися для нашого спасення, проливаючи свою кров для нашого добра.

Ми, українці, прославляємо святих грецьких, єгипетських, римських, вірменських святих, почитаємо торжественно їх свята, а зовсім забуваємо про своїх рідних Угодників! Ми забуваємо про наших святих: Іоанніса, Антонія, Теодозія, Алексія, Іосафата, Євгена, Іларіона.

Мовчки святкуємо їх пам'яті, або зовсім нічого не знаємо про свою престолюваність й наявність дивного, чому так мало пошести знаходять і такі тяжкі хрести переносить на собі. Церква, що своїми гробами вилежала стільки святих і поставила їх на престолі усього світу.

А яке найбільше мусить жалітися на нашу нещадність, байдужість і своєрідну чорну невдячність найбільший Угодник нашої Церкви й Народу - св. свцм. Іосафат, єпископ волоцький, який згинув мученичою смертю аж 12 листопада 1623 року, зарубаний топором братів, нез'єднаних, за те тільки, що бавав приєднати і нашу українську Церкву до єдиної апостольської Католицької Церкви, щоб було "одна стадо й один пастир".

Якраз в цьому місяці, 12 листопада, ціла наша Церква святкує празник, присвячений пам'яті цього великого Мученика за святу Христову Благість.

З тієї причини пригадаймо собі, чим є для нас св. Іосафат, до він зробив і в чім його неощінені заслуга для нашої св. Церкви.

Згадаймо самі замучені св. Іосафата, Бог прославив його так, що тіло, mimo до довгий час лежало поховане в вогкій землі, не розгнило, а лишилося довгий час зовсім нещиповане, гнучке, мов живе, хоч усі одяги в вогкості спорохнішали й згнили. При ньому, чи за його посередництвом, сталося багато славних і великих чудес. Щоб дати вірний образ усіх, які сталися аж по наш час, за прикладом св. Іосафата, то треба би писати цілі книжки. Беатифікаційні акти до року 1637 налічують 64 чудес, стверджених присягою перших осіб в державі.

І коли Господь захочів так славно звеличати свого Любимця, то видно, що Угодник цей мусів понабати в Бога немалі заслуги, щоб бути гідним такої слави.

І дійсно. Годі короткими словами зібрати все те, що ми й наша св. Церква зявляємо сьогодні невтомній апостольській праці і пролитої крові св. Іосафата. Те, що ми сьогодні греко-католики, до сього зачисляємо себе до понад 600 - мільйонної католицької родини, до чого в переважними визнаєм Христа, що маємо правду св. Віри, у нас найпрекрасним образом, це все сталося завдяки цьому великому Угодникові й Мученикові, котрий і своєю власною киття не пожалів віддати, щоб тільки нас зробити гідними й правдивими Божими дітьми.

Св. Іосафат - це, передусім, один з головних творців, основників і носіїв св. З'єднання тієї віри, яку ми сьогодні так добайиво зберігаємо у своїх серцях. Він закликав неї ціле киття якесь тринице, закликав неї віддати своє киття, й осягнув власною своєю кров'ю.

Коли приглянемося ближче великому монументальному ділу З'єднання двох Церкв з св. римським, апостольським Престолом, то перша наша все осягнимо три великі світліні постаті: Іпатій Потій, Йосиф Венямин Рутський і Іосафат Кунцевич.

І тоді, коли Іпатій Потій був одним найбільше активним основоположником того великого Діла, який ясно нагербкує правду і величезне становище З'єднання та завелачи йому законне існування, коли Рутський розбудував його ладу і зорганізував і поганив у серцях мільйонів, то св. Іосафат взяв у те святе Діло свою душу, осягнув своєю кров'ю, запечатав своєю киттям.

Велике й гарне діло вимагало немалої жертви та самопожертви. Ісус Христос жертвував себе на хресті за цілий світ, за весь людський рід, бо інакше був би не відкупив людство від гріха.

Св. Іосафат мусів віддати своє киття за святе З'єднання, бо інакше воно було б не вкоренилося, було б не зміцнилося, так як це сталося після його мученичої смерті.

Саме його смерть привела до притомності й відстрахи від завзятих ворогів, і тим дала силу і незломного духа для поширення св. З'єднання.

І якраз у цьому головна заслуга св. Іосафата, бо так як про Ісуса Христа кажемо, що коли б не його світле Воскресіння, нічим була б наша віра, так само щодо св. Іосафата можемо з певністю твердити, що коли б не він, не його невтомна праця і, вкінці, мученича смерть, то бідна виглядала б сьогодні наша Церква, наш обряд, наш духовний стан, а з тим - і ми самі.

Давши немалі заслуги св. Іосафата в чім, що він відновив і зорганізував наш єдиний монаший чин св. Василя Великого, якого сам був членом і вплив до нього глибоко-аскетичного духа. Він власним прикладом, поученнями і порадами виховав цілі десятки нових монахів-священників, з яких потім вийшли найкращі борці на полі З'єднання які тільки розходилися по цілій Україні й навітали на пошарі Католицької Церкви.

Що ж сміє заперечити ці великі діла і подвиги мовчане - місіонарів і виховників цього нашого славного чину? Пригадаймо собі, скільки добра й користі привнесли на світ для Церкви й Віри, але також на нашу народній католічній вірі, от хоча б монахи - Василіани в Ровні!

Що ж все це завдяки душові, любові й черстві, які були в виданні наш св. Іосафат для духовної відноби цього чину.

Згадується по-батьківськи кий м. так монахи як і світські, та пригадаймо його до апостольської праці, повної жертви і самопожертви. св. Іосафат ні на хвилину не забував і за простий народ, про своїх - так думав про нас - вірних. Він, не зважаючи на свій високий єпископський уряд, не пурхав і своїх найменших братів.

Сам він ходив, відвідував хворих, погішав і допомагав, чим міг; сам сповідав, сам уділював св. Тайни, сам учив, проповідував і доглядав. Словом, правдивий і люблячий пастир чім стадом овечок. Треба подивляти цю безприкладну дупастерську любов не тільки до своїх вірних, але головне до своїх противників.

Треба дивуватись, звідки св. Іосафат черпав ті сили, енергію, витривалість і самопожертву в тій безперервній праці, яку він викладав для добра своєї єпархії.

Згадуєчи заслуги й подвиги св. Іосафата, годі по-минути ще факт, що якраз йому чина св. Церква завдячує приєднання до неї Йосифа Рутського - того великого Митрополита Агянта св. З'єднання, колумни нашої Церкви.

І ось ті незвичайні успіхи викликали сильне протичинство з обох сторін нез'єднаних.

На овіді боротьби справа з'єднання видавалася пропашкою. Помочі людської нізвідки не можна було надіятися. Треба було цини крові. І ось смерть Іосафата стала останнім середником, що розм'якшила закам'янілі серця противників, до удилучення, підбадьорив і скріпив віру воїнів св. З'єднання, що здобув для нього симпатії на Заході, словом, врятував нашу Католицьку Церкву.

Вже з цих дуже неповних і обмежених фактів видно, що св. Іосафат дуже багато працював і заслужився дуже. І тому він повинен би бути глибоко почитаний чим чим українцями, німі, французи, італійці й інші європейські народи і своїх церквах ставлять престолі св. Іосафата, а мовлять до нього, зявляють про нього обшесті книжки, а його образи уміщують у своїх домах. А ми, українці, до цього першого місяці повинні його почитати, дуже часто не тільки про нього. Та мало це цього: На превеликий жаль, наші "святі" обшачувачі нез'єднаними пропагандистами, пререзними клеветами й обмеженими вигворотами на св. Іосафата, що він вкр. з військом навістав ласий на ушко, що віддавав їх під власть польських єпископів, що латинізував наш обряд і т.п.

Прозивають його також "душевхатом" тому, що він нібито мав тайну силу перетягати до св. З'єднання.

Та все це тільки безглузді видумки. Хтось добре перече історію нашої Церкви, то наглядно пізнає, що ні св. Іосафат, ні другі подвизники З'єднання не воввали зборів чи інакше подібними мусовими середниками.

Тільки і цей закид є неправдивий, що мовляв, за з'єднанням стояла Польща і помагала їм латинізувати наш обряд і віру. Не треба багато шукати, щоб знати в історії багато фактів і аргументів, які стверджують зовсім щось

Протилежно, більшість польських магнатів, і навіть польських єпископів, з великою ненавистю і ворожістю відносились до з'єдненої Української Церкви та її єрархії. Вони під час сеймових дебат у Варшаві, ясно говорили, що було б краще для держави, коли б не було з'єднання. І не диво! Польки добре знали, що українці, з'єднавшись з Римом, а тим самим і з європейською культурою, освідомлювалися і по-мали гідно обставити та вимагати для себе тих всіх прав і привілеїв, що їх мали латиняни. А полякам не було на руку це, отже не могли симпатизувати чи вимагати Унії.

І ось, дорогі читачі, коли в Україні ввесь наш український народ даліше отримав під насильним ярмом нашого відвічного ворога - кривавої Москви, коли наша св.Католицька Церква переносить такі тяжкі хрест гонення й переслідування, чи, хоч на чужині, та й не в крадих умовах, не забуваючи в празник св.Лосадата, звернути свої очі до неба і ширим молитвом просити його, щоб він потішив нас в горі

щоб випросив для нас сили, витривалості і незломної віри та тієї ласки, щоб Господь скотав нам вешті дні тяжкого довіду для нашого відвічного ворога та його священства. І дав нам усім змогу якнайскорше позбавитись радісного дня нашого всенародного воскресення.

Св.Лосадат - це наш рідний брат - українець, він "ученик за ту саму св.Піру, яку сьогодні так завзято переслідують червона, більшовицька навала. Він найкраще знав наші потреби, наші муки і нещастя. Він найкраще зможе виступити з допомогою своїм рідним братам - українцям.

Тому з повним довір'ям і вірагою від покров св.Лосадата під його спільне віданнямо себе своїх, цілий наш народ та наші - так дорожу нам - єрарху, а самі станьмо в ряди незломних боєців за остаточне здійснення тієї великої ідеї, на яку він пролив свою кров. Она звучить: "та будет одно стадо і один пастир!"

ЗА ЦЕРКВУ

Еміграційні польські часописи принесли вістку, що Львівський Митрополит Лосиф Сліпий помер у київській тюрмі. Цю вістку потвердили також ватиканські круги.

Хоч важко зібрати тепер правдиві джерела, то все ж постарайтесь дати декілька даних із життя цього Владика - страждальця. Митрополит Лосиф Сліпий народився 1891 року в селі Ізяславці, Тернопільського повіту, як син селян. Початковий народний школи у рідному селі, закінчив в польській гімназії з відзнакоючим вислідом. Теологічне вчення відбув від час першої світової війни в Інсбруці та Римі, де обритув ступінь доктора теологічних наук з дуже добрим вислідом. Заведення для кандидатів духовного стану тзв. "Канонікум" в Інсбруці, відтак реколекцій - майже всю "шкільну" частину Інсбруку, знають добре кир Йосифа, бо тут працював він над своєю докторською працею, чисто філософського змісту, про походження Св.Духа. Ця праця була йому масце між науковцями цілого християнського світу. По першій світовій війні вернувся до краю і кинувся в світ наукової праці. Його спеціальність - це догматичні чинки та естетика. Найбільший роман "Предмовіччя, св.Томаша з Аквіну і його безсмертний театр "Дружина теологіка", стали предметом дослідів його першого виступу в українській науковій віткриває двері для наших часописів діячів на середньовічну християнську філософію заходу. У різних католицьких виданнях появились його статті на строго теологічні теми.

Викладав він над предмети спеціальної теології в колишньому Львівському Духовному Ліцею.

Рік 1920 став переломовим датом в його житті, а також і в історії Української Духовної Семінарії. Саме у тому році митрополит Андрей Шемуров його ректором духовної семінарії у Львові і віддав у його руки волею владичацькою владою духовенства.

Можна сміло сказати, що останні двадцять років творчого життя найбільше присвятив волею Львівській духовній семінарії. Завдяки його зусиллям врані повсталала у Львові греко-католицька Духовна Академія, яка перед війною, можна сказати, була чи не найкращою часописної школою того типу на вісній Україні. Завдяки йому знову ректор Лосиф Сліпий наповнив так заповняний музей та бібліотеки при духовній академії у Львові.

Ці дві установи у передвоєнних часах вважалися великим зацікавленням серед українського громадянства.

Не можна теж призабути його великих зусиль на полі поширення української духовної літератури і преси у Львові й взагалі в Галичині.

Він творець і керманій Українського богословського товариства, яке зайнялося виданням старої теологічної літератури і наукового тлумачення "Богословія".

Майже всі релігійні часописи і журнали, як "Нива", "Чета", "Царство Пресвятої Богородиці", "Христос - наша Сила" і інші, виходили за його ініціативою і під його провідом.

Немали теж заслуги його в помочі наших студіюючих молоді богословів, а то і світських студентів.

Митрополит Лосиф був теж значаєм і меценатом українського мистецтва. С.авна семінарія каліція у Львові - це робота знаменитого нашого маляра Петра Холдного де він на її стінах увіковічнів свої чи найякращі твори.

Не можна теж поминути великого владу його труду й зусиль для з'єднання обох українських церков - Греко-католицької та Православної. В тій діяльності написав він багато статей та був постійним учасником Унійних з'їздів в Пинську й Белграді. Широким був дуже широким і ревним з Провсвятенням "ніколом Чарнецьким, який мешкав у Ковлі, та якому було повірене діло з'єднання на Волині, Підляшші й Подіссі.

Щоби навести добрі зносини Львівської богословської Академії з закордонними центрами світу, відбував він дуже часті, а майже щорічні, поїздки закордон, як нпр., до Італії, Греції, Франції, Св.Землі, а також останньо до Англії. Тимі поїздками дуже багато причинився до зацікавлення закордоню справами нашої Церкви і положенням нашого народу. Цікавим є теж, що він може перший, як церковний діяч, передбачачи велике значення британської імперії в грі світової політики, виїхав на довгий час до Англії, де поглибив зацікавлення англійців українською справою. Свої подорожі по Св.Землі і Англії описав він у двох брошурах, які

тоявилися в гарних виданнях.

То теж не дивно, що митрополит Андрей, оцінюючи великі заслуги і здібності, де кілька літ перед війною, наділив його великим церковним достоїнством, бо став митрополитом і архипресвітером Львівської Капітули.

Аж ось прийшли роки 1939-40. Важкі часи настали для Греко-католицької Церкви. Митрополит Андрей вислав тайного висланника до Апостольської Столиці, і цей привіз для митрополита Андрея повновласть висвятити гайно на архієпископа й свого наслідника на митрополітаму престолі. Ректора Лосифа Сліпного до Львова потайки приїхали ще два владича і разом з митрополитом хиротонізували о. ректора Йосифа Сліпного на архієпископа сирійського, із правом наслідства.

" на Львівському митрополітаму престолі. Влітку 1940 року митрополит Андрей, як лише більшовицькі війська залишили Львів - Галичину, виявив офіційно справу висвячення о. ректора Лосифа Сліпного на архієпископа.

Аж ось пришов липень 1944 року. Більшовики вступили зайняли Галичину. Спершу настав період великої толеранції у відношенні до Церкви й духовенства; не було жодного переслідування греко-католицької Церкви. Митрополит Андрей скликав до св.Триєзду духовенства, де з деяким задоволенням згадав про те, що Церква не є так переслідувана, як він сподівався. На кілька днів після з'їзду, 1 листопада, митрополит помер. Митрополит Андрей, ця подія потрясла душами всіх українців і опінію шлого світу. відбулися похорони митрополита, яких досі Львів не бачив. За греко-католицької багато римо-католицьких та ще й багато православних архієпископів взяло участь у похоронах. Десятки церковників, святоїчників у мітрах звеличали похорони. Увійшла ціла галицька волюсть. Залізанія дала різні полехи для учасників похорон. Сам митрополит привіз з собою "від товариства Сталіна" виготовлену промову, де назвав митрополита Андрея "найбільшим сином українського народу по Левченкові". Ще кілька днів по похоронах митрополита Андрея відбулася вся Львівська Капітула на зрочище засідання, на якому було відчитане папське письмо, де призначувалося автоматично по смерті митрополита Андрея - його наслідником Провсвятеного Йосифа Сліпного. Львовляни святоюрські дзвони, відбувалася торжественна інтронізація нового архієпископа Львова й списоків "намісників" - Колізького, галицького митрополита в особі о. Лосифа Сліпного.

Серед дуже непевних і тяжких відносин засів новий митрополит на Святоюрській горі по своєму Великому Попередничому Кир Андрееві. Спершу митрополит Лосиф був у великій пошані. Його повели аж до Москви, і то на "конференцію в дуже важних справах". За кілька днів привезли його знову літаком з Москви до Львова. Виявилось, що річ ішла про приєднання Греко-Католицької Церкви до Православної. Митрополит відмовився, відмовився теж о. Клементій Шептицький. Тоді почався зворот у політиці до Греко-Католицької Церкви.

Почалася тзв. православна акція. Митрополит Андрей був здеградований з найбільшого сина українського народу до ролі "гітарівського агента", ввесь державний апарат наставлений на ловлення дум. На нашу Греко-Католицьку Церкву вправ страшний удар. Аж такої форми переслідування ніхто навіть не сподівався. У квітні 1940 року основна ревізія св. рі. Всі акти, документи, метрики завантажено на авта й вивезено, чесь архів і скарб Святоюрського Храму та митрополітаму палати пропав.

У Західній Україні не стало ні одного греко-католицького владича. Церква остала без єпископського провладу.

Що далша доля наших владичів в гурмі, а між ними Кир Йосифа, а саме, що відбується суд над митрополитом Лосифом Сліпим за важкий злочин супроти українського народу з за те, що він отруїв митрополита Андрея Шептицького.

Господь знає, де знаходиться Кир Йосиф, але паства його не забуде і не забуде ніколи. Прийдя час, що ненастанний ворог українського народу і Церкви віддасть стократно стільки, скільки взяв від українського загалу.

У книгу мартирології Греко-Католицької Церкви вислана нова сторінка, а Господь Бог прийняв у свій почет нового українського мученика і страдальця. "Непідвільні вісті" - з 3.3.46.ч.9./

ного центру три вози поживи: в Губ.ЧК, в Губпродком та до своєї рідні. Крючков наложив величезні податки на господарства просвітан і примусив більшість із них утратити в світ за очі. Це була доба "військового комунізму". "Артія схопила вже за горло Україну й душила її. Розпочався великий наступ на молодь. У квітні 1922 року скликано широкий районний з'їзд, що на нього попали й делегати від "нацької Спілки". З'їздом керував новий комітет районного комсомолу. Делегати різко розколотися на два табори. Меншість була за комсомол, більшість за "Ромом"/незалежний союз молоді/. Розрізнення було настільки яскраве, що навіть у залі немов хтось провів величезну рису поміж делегатами. Сиділи окремо, крило від крила. Ні одна пропозиція від комсомолу не перейшла. Даремно носопечені комсомольські достояники доводили з'їздові, що він заводять контрреволюцію, петлюрівщину, шовінізм та бандітизм. Їх висвистували, тупали ногами, кричали: "геть!" доповідачів-жидів бойкотували. Підіймався крик. Незалежно від того, що більшість голосів була за "Сомоло", провідники з'їзду накинуди йому рішення організувати комсомол. Це викликало таке обурення, що президія й делегати мусили залишити залу засідань. Президія негайно арештувала ЧК, а делегати розбіглися по селах. З'їзд зірвано.

Села наповнювалися агітаторами, політруками, комсомольцями, агентами. Ашов повний розгром національного руху. В'язниці ЧК переповнювалися арештантами. Кожної ночі їх "етапували" у Дніпропетровське. Так говорили офіційно, насправді ж "етап" був багатокороткий; арештованих везли у глинища, за міським цвинтарем, де їх і розстрілювали. "Правий і скорий" присуд виконували швидко. Москва закріплює в Україні свою владу.

В одну ніч у селі Ч. заарештували майже всіх прос-

вітан старшого віку. Готувався арешт і на молодь, але вона, не чекаючи, втікала, хто на Вінничину, хто на Київщину, чи на Чернігівщину. Через декілька років дехто довідався, що всім арештованим просвітанам приписували шпигунство в користь "білих" за часів боїв на Дніпрі. Як доказовий матеріал мала служити фотознімка: "перезїзд через Дніпро на човнах". Під час громадянської війни селяни справді переїздили від Червонок до "білих" і навпаки, бо це не було заборонене жодною з воюючих сторін, і зїздили в Таврицьку губернію міняти сім'ї і т.д.

Восний комунізм розтащував усе. Політичні комісари організували комсомол, куди вже тепер колишнім членам "нацької Спілки" вступати було заборонено. З народного дому створено "сельбуд", де засів комсомол. Членів "Просвіти" та "нацької Спілки" переслідували весь час, не дивлячись на те, що від знищення "Просвіт" минуло вже багато років. Та боротьба за незалежність України не припинялася. Просвітані старих часів, виховані в найважчі часи, не замочились, в Україні не схилила покірливо своєї голови перед червоною окупантом. Доказом цього - стіни підвалів ЧК, ПГУ й НКВД, далекі ліси холодної півночі, де загинули десятки мільйонів українців. Доказом цього - безперервна боротьба України проти більшовицької Москви.

Свої національні традиції "Просвіта" передала новому поколінню, що на досвіді минулої боротьби розвинуло й веде далі революційно-визвольну акцію проти кожного окупанта українських земель. Україна стала в перші дні боротьби всіх поневолених і загрожених більшовиками народів і цієї боротьби веде перед.

Час віднови самостійності України недалекий. Історія сказала вже своє вішуче слово.

ЩО НОВОГО В СВІТІ

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Чи зворотний пункт в історії?

Совітський внесок, згідно з яким совянці держави мали б подати точні дані про кількість своїх військ поза їх кордонами, за словами британського делегата Нель Бакера, це зворотна точка в історії. У своїй промові на засіданні Політичної Комісії Ніль Бакер висловив думку, що не тільки великі, але й малі та середні держави, несто всі 54 членів ООН, повинні подати відомості про силу своїх військ, а відтак запропонувати зобов'язати Раду Безпеки до створення окремої комісії, яка б провіряла всі зібрані відомості. Бакер переконаний, що велика Британія не має нічого до окридання, і вірить, що тех інші держави дадуть точні й правдиві відомості. Своєю промовою делегат закінчив словами, що від вдалого розв'язки того питання буде залежати, чи ООН виповнить покладені на неї сподівання, чи ні. Сенатор Коннеді, який промовляв з черги від імені ЗПДА, домагався, щоб у звітах були подані теж дані про військові організації та про час тривання військової служби. На думку делегата, зібрання відомостей про те в великій мірі заважило б на ході світового роззброєння. При кінці промови, Коннеді, нав'язуючи до заповнень Молотова, що СРСР в чужих державах не має більшої кількості військ, запитав, що робить така велика кількість совітських військ у Мадярині, Румунії, Австрії, Болгарії та Фінляндії. Відповідаючи попереднім промовам, Молотов висловив вдоволення з цього приводу, що до того часу всі держави погоджуються з совітським внеском, а відносно британського додаткового внеску про подання стану озброєння, "Молотов уважає, що таке тільки комплетус совітський внесок. Він погодився, щоб по прийнятті його внеску був розглянений британський, а при тому згадав, щоб відомості охоплювали собою дані про сирівці та продукцію атомової енергії і ракетової зброї.

В голосуванні совітський проект був прийнятий 33-ма голосами проти 17, при двох здержаних. Совітський доповняючий внесок, що передбачав подання відомостей про атомову та ракетову зброю, відкинуто. Американський внесок про це, щоб відомості відносилися до 15 грудня і були подані вже до 1 січня, прийнято 25-ма голосами проти 19, при 7 здержаних.

В дальших дебатах Політичної Комісії продикутовано справу атомової енергії. Тут Молотов виступив з прохотом, що мав би виключити можливість ведення атомової війни та передбачає закінчення міжнародного порозуміння в тій справі, так як це вже зроблено відносно хемічної війни, і знищення

всіх досі продукованих бомб. Бритійський делегат піддержав проєкт Молотова, хоч висловив думку, що випродукованих бомб нема потреби нищити, бо якщо є можливість їх швидкого виробу, то таке просто безплідне. При цьому делегат зазначив, що велика Британія припинить-ся до плану роззброєння, але тоді, як це зроблять інші держави.

Штрайк гірників.

Провідник 400 000 американських гірників. Любі, помімо закликів та попереджень уряду, видав такі заклик до страйку, який охопив 3 300 копалень бурого вугілля. Робітники копалень антаганіту, в доказ своєї солідарності, прилучились теж до страйкувчих. Гірники ви-вигнули домагання зменшити години праці з 54 до 40, при тій самій зарплатній платні. За міркуваннями кореспондента "Сандей Таймсу", страйк виник тому тепер, що Існус побоювання, що республіканський конгрес, який збереться в січні, примінить найгостріші міри проти страйків, і тому гірники хочуть зловити для себе вигідні умови та права ще перед зібранням конгресу.

Наслідки страйку слідні вже тепер. Хоч він тривав всього тиждень, то вспів уже довести до цього, що в 21 державі заряджено частинне затечнення, бо електривні, з браку вугілля, не можуть постачати відповідного струму. Також в залізничному русі введено обмеження до 25%, і можна числитися з тим, що незабаром буде можливий тільки автомобільний рух. Багато фабрик припинило працю, а число безробітних зросло до одного мільйона. Всякі доставки припинено, кораблі в пристанях унерухожені.

Наслідки страйку найдошкульніше відчула на собі Європа. І так ціни на деякі продукти на європейських ринках зросли на 60% в порівнянні до цін з-перед чотирьох тижнів. В Данії скорочено на 30% доставу газу та замкнено частину ліній електричної залізниці. Також в Голандії міністерство народнього господарства видало зарядження, яким заборонило освітлювання виставових вікон та вивішування світляних реклам. Внаслідок страйку, Європа, Полуднева Америка, та Близький Схід не одержали приблизно 4 мільйони тон вугілля, яке необхідне для вжитку в ЗПДА.

Чи нова громадянська війна?

За повідомленнями з Греції, дії повстанських банд зростають з кожним днем до все більших розмірів. До сутічок між бандами і військами уряду доходить вже у віддалі 160 км. від столиці Греції, в околиці Дельф. Помімо цього, що урядові відділи зміцнені і був виданий наказ атакувати повстанців літаками, повстанці зайняли близько сто сіл, а також заатакували Сальоніки.

Ненадто давно повстанські відділи висадили в повітря залізничний міст

на ріці Галліко, і тим унеможливи зв'язок Греції з Туреччиною.

Хоч урядово оголосили, що в бою стоїть тільки 15-та армійська бригада, що має до побороення 500 бандітів, неофіційно говориться про "невиповіджену війну" та про "інвазію". Під час одного з боїв партизани, відступаючи, перейшли грецько-югославянський кордон.

Як повідомляють з Атен, сам грецький король мав би відвідати терени боїв в "македонії". На півдні Греції, в знак протесту проти дій повстанців, висух страйк. Грецький представник генеральному штабу виїхав до Нью Йорку, з документами, які доказують поміж північних суспільств Греції грецьким партизанам. Югославія повідомила грецький уряд про те, що ніякої допомоги партизанам не дає, але змушена висилати свої війська в прикордонну смугу, щоб перешкодити грекам у переході границі югославії. Водночас уряд югославії зарпостував проти цього, що грецькі літаки нарушують югославянські кордони.

На домагання одного з послів парламенту, британський віцеміністр закордонних справ ще раз ввівня у цьому, що велика британія не висилає до Греції ніяких матеріалів, ані тех зброї, й не думає мішатися у грецькі внутрішні справи.

Жидівська нелегальна іміграція.

Недавно уряди Великої британії та ЗПДА отримали від Франції запрошення на дискусію у справі іміграції жидів з Франції до Палестини. На запрошення поки-до відповів тільки уряд Великої британії. Тим часом, коло добрех Палестини майже кожного дня затримують кораблі з нелегальними імігрантами. Під час прибуття одного з таких кораблів прийшло до сутічки між британською ескортою та жидами. Жиди обкидали британських воєків бляшанками й пушками від консерв та не дозволили їм увійти на корабель. Не помогло й це, що британії віддали кілька остерігавчих стрілів. Щойно після вжитт слізних бомб британським воєкам удалося звійти на корабель.

Досі британська жвада перехопила й перевезла на Кипр понад 11 000 нелегальних жидівських імігрантів. У зв'язку з тим жидівська терористична організація "Штерн" розкидала летючки, в яких грозить британіям, що в випадку, коли вони не припинять перевозження й перехоплювання нелегальних імігрантів, будуть примінені репресії.

Відгук на інтерв'ю Франка.

Інтерв'ю генерала Франка з представниками преси швидко знайшло свій відгук закордоном. В першу чергу відгукнувся на нього прем'єр еспанського еміграційного уряду Гіраль, який в розмові з представником "Ассоейтед Прес" заявив, що його уряд в ніякому випадку признає вборів під фалангівським

мають вибори він буде вважати неправими і недемократичними, бо в них не виступає участь всі еспанці, а саме політичні в'язні й вигнанці. На думку Гомеса, тільки загальне зібрання всіх еспанців в Еспанію могло б принести кінець фашистському режимові й уможливити б введення в Еспанію республіканського ладу, що в свою чергу не конче має бути рівнозначне перемозі комуністів.

Роззброєння на ділі.

Кореспондент "Таймсу", на основі власних спостережень, повідомляє з Москви, що демобілізація в СРСР увійшла вже в четверту стадію розвитку. 15 % совітської індустрії, згідно з заявою совітського міністра промислу Устенова, працює вже для мирних потреб.

Цікаво тільки знати, для яких цілей працюють інші 75 %. Чи, може, для війни? Коли так, то чому ж совітський уряд робить стільки крику, що британці держать свої військові в'язні та озброєні німецькі частини - в західних зонах Німеччини? Як відомо, на останніх засіданнях Соціально-Гуманітарної Комісії совітські делегати докоряли Великій Британії, що вона утримує на півночі Італії українські військові відділи!!!, які в час війни боролися по стороні німців.

В дійсності совітські звинувачення позбавлені всяких основ. Все перед кількома днями англійці відгагнули всі свої військові кораблі й заголи з Александрії, полишивши тільки зв'язок. Також звільнення білиту від британських військ має бути довершено до безреша слідуючого року. В західних зонах Німеччини, як це вже заявив британський делегат при Комісії, немає ніяких німецьких військових частин. Існують тільки робітничі групи, зложені з полонених, які працюють при розмінуванні терену та при військовому транспорті. Кількість тих робітників в останньому часі зменшилася з 30 000 до 8 900. Відомо ж українських відділів в Італії делегат заявив, що такі не існують. На півночі цієї держави є тільки табори полонених.

Та не тільки СРСР, але й його сусідні держави голосно розгублюють демобілізацію. І так, напр., оголошав проголошення розпущення воєнків 1923 річчине, що стану до військової служби в 1944 році. Про це ж, як мається справа роззброєння насправді, найкраще говорять слова Стадіна, який з нагоди роковин жовтневої революції в денному наказі до армії сказав, що СРСР зможе будувати мир, опираючись тільки на збройний сили.

З ПРЕСИ

Індивідуалізм у совітській літературі.

Недавно московське радіо опублікувало одну з статей часопису "Правда", органу НКД/б/, про ліквідацію двох совітських часописів "Ленінград" і "Звезда", обвинувачених у тому, що вони помістили на своїх сторінках твори Зоценка й Ахматової, відомих тепер у Радянському Союзі аристократичних письменників. Ці зазначені часописи не тільки втратили емпатію уряду СРСР, але й причинилися до своєї ліквідації.

"Правда" пише: "...Багато письменників Ленінграду та й інших міст забуло, що більшовизм дає напрямні для розвитку своєї країни й опирається на тій основі науки правдивого соціалізму, яка каже, що література повинна служити народам. Поступок згаданих часописів повністю небезпечний лібералізм, дозволяючи ворожим совітській літературі чинити поміжувати такі статті, як ось статті Зоценка, відомого міщанського хвастуна й автора аристократичної літератури, та Ахматової, другої авторки всяких націоналістичних брошур".

Інша стаття "Правда" опублікувала "Лейтер", який цитує далі:

"...Ці автори це духово порожні люди, які не тільки отаганали російську літературу, але начагадали зломачи духа совітської молоді та прищиплювати їй реакційний індивідуалізм, користуючись при тому зв'язками з аристократичною літературою капіталістичного

Заходу".

Я з зацікавленням слідкував за цим, що чинили два згадані часописи, але спротив "Правди" відносно них видається мені необдуманим і смішним скоком. Нам є зрозуміле, що кожний літературний твір може бути прийнятим, не дивлячись на якісь "ухили", але в цім випадку "неморальність" часописів "Ленінград" і "Звезда" є так малою, що дійсно звертає на себе увагу вільної літератури Заходу.

Сам товариш Жданов, секретар ЦК партії, осудив два згадані часописи й назвав їх поступок злочинним кроком проти засад конституції СРСР. Він осудив партійний кабінет Ленінграду, а особливо відділ "Агітації та Пропаганди", за їхню байдужість до ідеологічних питань, за занедбання обов'язкового нагляду над пресою, зокрема над цими двома часописами, й за пропущення редакціями на сторінки часописів поважних похибок.

Спитаємо: які є похибки та занедбання обов'язку? Із цього видно, що напрямні вчення Леніна та Сталіна про політичну функцію літератури підупали, і таким чином два часописи змогли опублікувати праці Зоценка й Ахматової, які й могли друкувати гарні поезії, чудові формою та "невірні" змістом, що саме не є згідне з напряминами партії.

Не знаю пана Зоценка й не приходило мені читати його твори, але, розсуджуючи обвинувачення його особи со стороны проводу партії, я назвав би його незалежним письменником, письменником гумористичного темпераменту, його ж поступок - дійсно смілим.

Ленінградський комітет партії, знову ж, суворо докоряє не тільки цим двом "злочинцям" за їхні твори, але також і цілій колегії, за те, що допустила до опублікування таких. Комітет називав колегію людьми, які посвячують інтереси партії й держави особистим інтересам свого фаворитизму. Інші ленінградські часописи серйозно не розглядали закиду, киненого згаданим двом часописам, пояснюючи це тим, що один із них помістив був навіть статтю про "шкідливий" і "неправильний" зміст праці Зоценка, а це привело до партій скопити певні засоби, щоб провести корінні переміни в нагляді над літературою ленінградської області та збільшити приріст політично-ідеологічної праці.

Також і Спілка Радянських Письменників та її президент одержали нагану за те, що не виказали своєї особливої старанности, навпаки, занедбали свої обов'язки, не протиставляючись стремлінню "виновних" часописів.

Все це може здаватися незначним тільки нам, але не... росіянам. Такі й подібні епізоди впливають на мене прикро й нагнівають особливе розчарування. Вони доказують, що наш спосіб осуду та вислову різняться основно від способу тих, які вже протягом 30 років упиваються совітською доктриною.

Щоб насвітлити їхнє ставлення, візьмім зовсім інший епізод. Звінагоди святкування другої річчичні звільнення Парижа, на яке були запрошені делегати мирової конференції, як також журналісти різних країн, тов. Молотов висвітлив с в і й погляд, що потягнув за собою здурдування цілого світу.

Запрошені делегати зайняли свої місця перед готелем де ля Віль, де був присутній також тов. Молотов та український делегат Д. Мануїльський. У час, коли п. Відо виголошував пам'ятну доповідь, посвячену святкуванню, тов. Молотов піднявся со свого місця і, в супроводі Мануїльського, покинув фасад, стагаючи на себе зір усіх присутніх, щоб податися на вулицю де Рівасі, де чекало його авто.

Хтось спитає: чому так? Цікаво! Запитаний, тов. Молотов заявив, що йому призначено місце в другому, а не першому ряді, а це велика образа для Радянського Союзу в його особі, і він не може ухилитися від свого обов'язку та не залишити таке місце. Виходить, його місце мусіло бути доконче в першому ряді. Цікаво, чому тов. Молотов мав місце якраз у другому. Зараз знайдемо відповідь: всі місця були розділені поазсучно, починаючи від "А" й кінчаючи на "Цет". Існо, що СРСР, якого називають починається в латинській азбучці на "У", мусів одержати, як і представник України, місце в другому ряді, коли,

напр., делегат Білоруси сидів у першому ряді. Очевидно, це схвильвало тов. Молотова, але ... годі переставляти букви; та а буква "у" майже у всіх азбуках має передостаннє місце.

Чому саме тов. Молотов покинув це святкування в такий дивний спосіб - годі сказати. Чи він мав намір зробити це у зневагу французам, не обдумавши такого простого питання, чи хотінебудь хотів би виставляти Росію на таке пониження?..

Нам біло б дуже цікаво прочитати самий зміст цих "злочинних" творів та "червивих" поезій, що довели до розвалу часописи "Ленінград" та "Звезда". Саме обвинувачення про "посвячення інтересів держави інтересам особистого фаворитизму" робить враження, що причиною цього всього є пиганств, яке з'явилося в російській літературі. Письменники відчувають нудьгу політики і бажать заміни поглядів, а це в межах СРСР надміру обмежене вузькими рамками

Думаю, що літературний темперамент письменників усіх країн однаковий, не дивлячись на системи правління, а також, що всі письменники прагнуть до спроби спротиву й живо та палко бажать вільности індивідуального вилову.

Рівно ясним, що американець чи англієць, громадянин самостійної, вільної держави, міг би знайти вдовлення, надаючи літературну форму всьому тому, що писав "аркс. Але російський письменник не може відчутти цього вдовлення, коли повторить це, що пророкують уже 30 років, і це пророкування не має меж...

Пан Зоценко справді може тішитися мою симпатією. Я ніколи не повірю, що справжній письменник, скорше чи пізніше, приминиться до "колективної літератури"; скорше чи пізніше, обізветься голос "звезд". Не вірю також, щоб нова генерація Росії хотіла виявляти вдовлення з насильств уряду в моральній і духовій площині.

Я зірю, що вона, зберігши те, що одержала у спадщині від батьків, буде готуватися до зміни. Людські істоти не можуть жити в такому постійному стані невпевности, тому бажання спокою це прийде, а з ним і в Росії провіте індивідуальний дух. Тоді вийде на денне світло більше "звезд" і Зоценків. /Гарольд Нікользон - "Оджі"- переклав Йо - Ко./

Говорять..

М а р ш а л 1 о в о р о в до воєнків, з нагоди святкування роковин жовтневої революції: "Нашою метою є підвищення військову стратегіку наших збройних сил, на землі, морі та в повітрі, зміцнити дисципліну та берегти кордони нашої батьківщини."

Б и р н е с до ОЗН: "Було б великою пощикою вважати перемену республіканців за вислів бажання більшої частини американського народу. Напрямні лінії нашої закордонної політики не мінатися."

С а л я з а р, президент Португалії: "Совітський Союз це активне джерело ідеології, що осягає вершок містицизму й від якої виходить проповідання волі всіх народів. Без сумніву, ця ідеологія дібється панівного місця в цілій Європі, якщо Европа не знайде сил побороги її." /"Оджі", 19.11.46./

Пашпорти для скитальців..

16 січня 1947 починається видавання тзв. е м е р с о н і в с ь к и х пашпортів для всіх, що залишили свій край в наслідок другої світової війни, отже з теренів колишньої Польщі, Австрії, Німеччини, Чехословаччини й Еспанії, та перебувають зараз у Західній Європі ці пашпорти не потребуватимуть додаткових віз на період до таких країн, як: Аргентина, Бельгія, Бразилія, Чиле, Домініканська республіка, Еквадор, Люксембург, Франція, Греція, Голандія, Швеція, Швейцарія, Англія, Венесуела, Індія та Австралія, які підписали окрему угоду про визнання цих документів

На терені перебування скитальців, зокрема в Німеччині, одудть zorganizовані спеціальні контори міжурядового комітету. Не підписали угоди уряди ЗДА та Канади, які видають окремі імміграційні закони та встановлюють квоти іммігрантів. /Укр. Трибуна. ч. 16./